

Doğa Kartlarıyla Balıkları Tanıyoruz

Memeliler, kuşlar, böcekler, çiçekli bitkiler, ağaçlar ve örümcekler derken, sıra geldi balık kartlarına. Balık kartlarıyla sizlere suda yaşayan bu eşsiz canlıların dünyasından bir kesit sunuyoruz. Gezegenimizin 500 milyon yıllık sakinleri olan balıkların bugün 25 binden fazla türü var. Bunların 800 kadarı kıkırdaklı balıklardan, köpekbalıkları ve vatozlardan oluşuyor. Geri kalan yaklaşık 24 bin türse, kemikli balıklar.

Balıklar, tüm canlılar gibi, yaşamlarını sürdürmek için birbirlerinden çok farklı yöntemler geliştirmiştir. Birçok balık, düşmanlarından

korunmak için kendisini gizler. Bazılarının üzerlerinde, çevrelerinde bulunan kayaların ya da deniz bitkilerinin renklerinde desenler vardır. Çok dikkatli bakmadıkça, onları çevrelerindeki taşlardan ya da bitkilerden ayırt etmek zordur.

Deniz yüzeyine yakın yerlerde yaşayan balıkların bedenlerinin sırt bölümü koyu renktedir. Bu, yukarıdan bakıldığında suyun derinliğinin neden olduğu karanlıktan ayırdedilmelerini zorlaştırır. Bu balıkların karın kısmı da açık renkte olur. Bu da, kendilerine aşağıdan bakan düşmanlarının onları suyun yüzeyine yakın yerlerdeki aydınlık içinde seçmesini güçleştirir. Deniz dibinde yatarak yaşayan dilbalığı gibi bazı balıkların renkleri donuk olur. Bunlar bedenlerinin rengini üzerinde bulundukları ortamın rengine uydurarak kendilerini kuma ya da çakılların arasına gömerler.

Özellikle mercan kayalıklarında yaşayan bazı balık türleriye, kırmızı, turuncu, sarı ve mavi gibi çok parlak renklerde olurlar. Parlak renkleri, eş

bulmaya, yaşadıkları bölgeyi korumaya ve kendi türlerinden öteki balıklara kendilerini belli etmeye yardım eder. Bu balıkların bazılarının bedenlerinin kuyruk tarafında "yalancı göz" adı verilen ve görünümü gözü andıran bir desen ya da koyu renk bir nokta bulunur. Böylece düşmanlarını başlarının yeri konusunda yanıltırlar. Düşmanı, balığın başı sandığı tarafına saldırmak için atıldığında, balık ters yöne kaçarak kurtulur. Bazı balık türlerininse, saldırıya uğradıklarında kendilerini korumaya yarayan ve zehirli olabilen dikenleri vardır.

Balık kartlarını sizler için Aslı Zülâl hazırladı. Kartların bilimsel danışmanlığınıysa, Ankara Üniversitesi Su Ürünleri Bölümü'nden Prof. Dr. Selçuk Seçer yaptı. Balıkların dünyası elbette çok daha geniş. Bu nedenle türleri seçerken, olabildiğince farklı örnekler sunmaya çalıştık. Balık kartlarındaki balık türlerinin çoğu, ülkemizin akarsularında ve denizlerinde yaşıyor.